

De heer prof. mr. dr. F.B.J. Grapperhaus
Minister
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Per e-mail verzonden

Betreft: De Nederlandse kinderen in de kampen in Syrië

Geachte heer Grapperhaus,

In 2018 heb ik voor het eerst de oproep gedaan de kinderen met een Nederlandse link, die in de vluchtelingenkampen in Syrië verblijven te repatriëren. Sindsdien heb ik die oproep verschillende malen herhaald. Tot op heden zijn er helaas slechts enkele kinderen naar Nederland gerepatrieerd.

De meeste kinderen die in de kampen verblijven zijn nog jong, maar worden steeds ouder. Door repatriëring op zo kort mogelijke termijn hebben ze het beste perspectief op (re-)integratie in onze samenleving. Hoe langer gewacht wordt, hoe groter de kans op permanent schadelijke gevolgen voor hun ontwikkeling. Ik roep u dan ook wederom op de kinderen te repatriëren. In deze brief licht ik mijn oproep toe.

Kinderen zijn slachtoffer van het handelen van hun ouders en verdienen bescherming

Op dit moment verblijven er circa 70 kinderen in de kampen in Syrië.¹ Als Kinderombudsman is het mijn taak in het bijzonder te letten op deze kinderen en hun kinderrechten. Als het gaat om de kinderen van de IS-strijders, dan lijkt het alsof deze kinderen niet als kind worden gezien, maar als dader. Terwijl het gaat om vaak hele jonge kinderen - met eigen rechten en belangen - die vanwege het handelen van hun ouder(s) in deze benarde situatie zitten, maar zelf hieraan onschuldig zijn. Zij zijn slachtoffers en zouden ook als slachtoffers behandeld moeten worden. Ik pleit er dan ook voor dat de dialoog over deze kinderen, los van de volwassenen – zoals hun moeders – wordt gevoerd en onder een andere noemer dan terrorisme en extremisme.

datum

13 december 2021

ons nummer

1637804

uw brief

-

uw kenmerk

-

contactpersoon

-

doorkiesnummer

-

postadres

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

telefoon + fax

T (070) 356 35 63
F (070) 360 7572

www

info@dekinderombudsman.nl
www.dekinderombudsman.nl

*de Kinderombudsman
is onderdeel van Bureau
Nationale ombudsman*

¹ Bron: AIVD 2021 <https://www.aivd.nl/onderwerpen/terrorisme/dreiging/uitreizigers-en-terugkeerders>

Opgroeien in de kampen in Syrië schaadt de ontwikkeling van kinderen

Evident is dat opgroeien in de kampen in Syrië de ontwikkeling van deze kinderen ernstig schaadt en daarmee niet in hun belang is.² Daar blijven is in strijd met hun kinderrechten. Het is dan ook van groot belang dat nu wordt ingegrepen.

datum

13 december 2021

ons nummer

1637804

In Syrië en Irak stierven al ongeveer 25 minderjarigen met een Nederlandse link door oorlogsgeweld, ziekte en/of onvoldoende medische zorg.³ De kinderen met een Nederlandse link die in de kampen in Syrië verblijven, groeien daar onder erbarmelijke omstandigheden op. Save the Children beschrijft in het rapport *When am I going to start to live?* wat opgroeien in de kampen voor de kinderen betekent.⁴ Amnesty International spreekt van levensbedreigende en onmenselijke omstandigheden in Kamp al-Hol.⁵ Er is een gebrek aan voedsel, schoon water en essentiële diensten, zoals gezondheidszorg en onderwijs. Jongens worden willekeurig vastgehouden en kinderen worden van hun verzorgers weggenomen. Een Rode Kruis-fysiotherapeut noemt de omstandigheden in kamp al-Hol de slechtste omstandigheden die hij ooit heeft gezien.⁶

Repatriëring van de kinderen is mogelijk

Nederland kán de kinderen repatriëren uit de kampen. Feit is dat er al vrouwen en kinderen wórdten opgehaald. Duitsland en Finland hebben in december 2020 vijf vrouwen en 18 kinderen gerepatriëerd, België in juli 2021 zes moeders en tien kinderen en Duitsland en Denemarken in oktober 2021 37 kinderen en elf vrouwen.⁷ Nederland haalde al eerder met behulp van Frankrijk twee kinderen op. In juni 2021 haalde een Nederlandse delegatie nogmaals een vrouw en drie kinderen op uit een opvangkamp in Syrië.

Hierbij komt dat het VN-Kinderrechtencomité heeft aangegeven dat de Staat (in de betreffende zaak Frankrijk) verantwoordelijk is voor kinderen van onderdanen die vastzitten in Syrië.⁸ De mensenrechtencommissaris van de Raad van Europa benadrukte dat Europese landen prioriteit moeten geven aan het repatriëren van de buitenlandse kinderen in de kampen in Syrië.⁹

² Zie hierover ook mijn [eerdere uitingen](#) over dit onderwerp.

³ <https://www.aivd.nl/onderwerpen/terrorismen/dreiging/uitreizigers-en-terugkeerders>

⁴ Save the Children 2021; [When am I going to start to live? The urgent need to repatriate foreign children trapped in Al Hol and Roj Camps](#)

⁵ [Nieuwsbericht van Amnesty International d.d. 30 november 2011](#)

⁶ <https://www.rodekruis.nl/nieuwsbericht/als-een-syrisch-vluchtelingenkamp-je-thuis-is-kinderen-hebben-hier-niet-voor-gekozen/>

⁷ [Nieuwsbericht BBC d.d. 7 oktober 2021](#)

⁸ Decision adopted by the Committee under the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on a communications procedure, concerning communications No. 79/2019 and No. 109/2019

⁹ Ingezonden brief van Ton Liefwaard, NRC 13 juli 2021.

Herstel en re-integratie van de kinderen in Nederland

Voor een goed herstel en spoedige re-integratie in Nederland, is het belangrijk niet nog langer te wachten met repatriëring. Hoe langer we wachten, hoe groter de schade bij de kinderen. Nederland is goed voorbereid op de terugkeer van de kinderen en hun moeders. Voor ieder kind heeft de Raad voor de Kinderbescherming een terugkeerplan opgesteld, waarin staat welke hulp en zorg zij nodig zullen hebben. Er zijn al kinderen teruggekeerd en voor zover de Kinderombudsman heeft begrepen, gaat het naar omstandigheden goed met hen. De moeders worden, wanneer toepasselijk, in detentie geplaatst en vervolgd.

datum

13 december 2021

ons nummer

1637804

Overigens hebben verschillende landen al ruime ervaring met de zorg voor teruggekeerde kinderen opgedaan. Het zou goed zijn als u zich over deze ervaringen actief laat voorlichten en de Kamer hierover informeert. Verder vraag ik u actief de samenwerking te stimuleren tussen de Nederlandse organisaties, die zich met deze kinderen bezighouden, alsook internationaal.

Niet repatriëren kan betekenen geen hulp en steun gericht op herstel

Er zijn inmiddels al vrouwen en kinderen ontsnapt uit de kampen, waaronder ook Nederlandse vrouwen. Daarnaast bestaat het risico dat de Koerden de vrouwen en kinderen uit de kampen vrijlaten. Niet actief repatriëren kan voor de kinderen betekenen dat ze weer in handen van IS vallen, onder de radar blijven en geen hulp en steun krijgen. Dit is voor iedereen een onwenselijke situatie, in het bijzonder voor de kinderen en de samenleving als geheel.

Indien u naar aanleiding van mijn brief vragen heeft, ben ik daar vanzelfsprekend voor beschikbaar. Ik ga graag met u of uw opvolger in gesprek over de situatie van de Nederlandse kinderen in de kampen in Syrië.

Met vriendelijke groet,

Margrite Kalverboer
de Kinderombudsvrouw

c.c. de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie van de Tweede Kamer